

เพื่อนแท้ ควายไทย

“**ร**าบั้งเอิญไปเห็นเมียควายพระราชทาน หล่นอยู่เกิดแนวคิดว่าจะทำให้โครงการนี้เกิดประโยชน์อย่างไรจึงมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อต่อยอด” **เกียรติจิรัสย์ แก้วพวง** นศ.คณะบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคามบอกถึงแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นโครงการเพื่อนแท้ควายไทยเพื่อนคู่ใจชาวนาที่มขณะเลิกในโครงการกรุงไทย ต้นกล้าสีขาว ประจำปี 2558 ในชื่อทีมคนรักควาย

เกียรติจิรัสย์ และเพื่อนทั้ง **สัจจาพร พิสิทธิ์**, **ทรงสุดา นามจันทร์** และ**ปาริชาติ เพียรประดับ** ได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลควายใน “**ชุมชนแมนใหญ่**” ต.แก่งเลิงจาน อ.เมือง จ.มหาสารคาม พบว่ามีควายพระราชทานในพื้นที่ 30 ตัว แต่จำนวนครอบครัวที่ต้องการมีถึง 100 ครอบครัว นั่นจึงเป็นโจทย์ของการทำโครงการว่า จะทำอย่างไรให้ควายมีครบทุกครอบครัวจึงเป็นที่มาของ “**ธนาคารควาย**” ให้เกษตรกรมารวมกลุ่มกัน

เมื่อควายพระราชทานออกลูกมาส่งต่อให้กับชาวบ้านคนอื่นที่ยังไม่มีควาย โดยใช้จำนวนเลขคี่ เมื่อชาวบ้านรวมกลุ่มได้โดยใช้ควายมาเป็นจุดเชื่อม ทีมคนรักควายได้นำองค์ความรู้เรื่องการทำเกษตรอินทรีย์สู่ชุมชน ด้วยการส่งเสริมให้ชาวบ้านทำนาด้วยการใช้มูลควายมาทำเป็นปุ๋ยหมัก รวบรวมมูลควายทั้งหมดบ้าน ตั้งเป็นกองกลืนขี้ควาย รวบรวมได้ 800 กิโลกรัมใช้เป็นปุ๋ยในนาข้าวช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายปุ๋ยเคมีที่มีราคาสูงกระสอบละเป็นพัน นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกมะนาว จากการผลิต

วิถีเกษตรกรรมทำให้ชาวบ้านมีเงินไปซื้อควาย ได้สมทบกับเงินกองทุนในโครงการต้นกล้าสีขาว ภายใน 1 ปีทำให้เพิ่มจำนวนควายจาก 30 ตัวเป็น 66 ตัว

“**ชาวบ้านปลดหนี้สิน เปลี่ยนรูปแบบการทำงานจากเดิมที่นำเงินไปซื้อปุ๋ยยา แต่เมื่อมารวมตัวกันทำปุ๋ยหมักจากขี้ควาย ทำให้มีเงินมาซื้อควายไว้ทำนาได้ อีกทั้งปุ๋ยที่ทำได้ยังเหลือขาย ปลูกมะนาวมีตลาดรับซื้อเช่นเดียวกับข้าวไรซ์เบอร์รี่มีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อถึงชุมชน**”

เงินเริ่มต้น 40,000 บาท น้อยๆ ทีมรักควายนำมาเป็นทุนในการบริหารจัดการชุมชนให้อยู่ดีกินดีขึ้น โดยเริ่มต้นเข้าไปหาปราชญ์ชุมชน บอกเล่าถึงความตั้งใจที่จะมาเปลี่ยนวิถีเกษตรของชุมชน ทำงานผ่านปราชญ์ชุมชน โดยมีตัวอย่างให้เห็น เช่นปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่แบบลดต้นทุนนั้นสามารถทำได้โดยทำนา 4 ไร่

ได้ผลผลิต 3 ตัน เช่นเดียวการปลูกมะนาวเน้นทำแบบอินทรีย์ และยังส่งเสริมให้ชาวบ้านพึ่งพาอาหารที่ผลิตขึ้นเอง เช่นเลี้ยงกบ เลี้ยงปลา

“**เราเป็นแค่นักศึกษา การที่จะไปเปลี่ยนความคิดของผู้ใหญ่ที่เขามีวิถีแบบนี้มา 100 ปี เราไม่สามารถเปลี่ยนได้แต่เรามีวิธีการเข้าไปชี้ให้เห็นปัญหา พูดคุยกับชาวบ้านเราก็ต้องทำตัวเป็นลูกหลาน ที่จะมาช่วยลดปัญหาหนี้สิน โชคดีด้วยที่เราเจอปราชญ์ชาวบ้านชอบเกษตรมาก**” สัจจาพร บอกถึงวิธีทำงาน

และบอกว่า อยากให้ชุมชนแมนใหญ่เป็นต้นแบบธนาคารควายที่เปิดให้ชุมชนอื่นมาศึกษาดูงาน และเลี้ยงควายในเชิงเศรษฐกิจ เพราะปัจจุบันจากข้อมูลของกรมปศุสัตว์มีจำนวนควายทั้งประเทศอยู่เพียง 800,000 ตัว เช่นเดียวกับการทำตลาดข้าวไรซ์เบอร์รี่ขณะนี้กำลังผลักดันให้ข้าวที่นี้อยู่ในกลุ่ม เครือข่ายแก่น สารสินธ์ คือ จ.ขอนแก่น จ.มหาสารคาม และ จ.กาฬสินธ์ เพื่อต่อยอดความเป็นแบรนด์ที่แข็งแกร่งมากขึ้น

วิธีนำโจทย์ปัญหาของชุมชนในท้องถิ่นเป็นที่ตั้ง ทำให้เนื่องจากทีมคนรักควาย ม.มหาสารคามสามารถคว้ารางวัลชนะเลิศโครงการประกวด “**กรุงไทย ต้นกล้าสีขาว**” ประจำปี 2558 ได้รับถ้วยพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พร้อมทุนการศึกษา 300,000 บาท และตัวศึกษาดูงานประเทศออสเตรเลีย

นอกจากรางวัลที่ได้รับแล้ว การที่ทำให้น้อยๆ ซึ่งเป็นเพียงนักศึกษาแต่สามารถมีส่วนร่วมเปลี่ยนแปลงชุมชนที่เคยเป็นหนี้สินให้อยู่กันอย่างมั่นคงนั้น “**ความภูมิใจ**” อันถือเป็นรางวัลชีวิตที่ไม่ต้องรับมอบจากใคร